

70317 - Topluca Kur'an okumak, amellerin sevabını ölümlere bağışlamak ve Mevlid-i Nebevî

Soru

Biz, her ayın sonunda Pazar günü sayıları yaklaşık otuz veya daha fazla olan bacılarımızla bir yerde buluşuyoruz. Bacılarımızdan her birisi iki veya 3 cüz okuyarak Kur'an-ı Kerim'i bir buçuk veya iki saatte hatmediyoruz. Bununla herbirimizin inşaallah bir hatim indirmiş sayılacağı bize söylenmektedir.

Bu söz doğru mudur?

Bunu yaptıktan sonra duâ ediyoruz ve okuduğumuz Kur'an'ın sevabını mü'minlerden hayatta olanlarıyla ölenlerinin ruhlarına ulaştırması için Allah Teâlâ'ya duâ ediyoruz.

Buna göre okunan Kur'an'ın sevabı ölümlere ulaşır mı?

Bu konuda Efendimiz Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-'in şu sözünü delil göstermektedirler:

[إِذَا مَاتَ الْإِنْسَانُ انْقَطَعَ عَنْهُ عَمَلُهُ إِلَّا مِنْ ثَلَاثَةٍ: إِلَّا مِنْ صَدَقَةٍ جَارِيَةٍ، أَوْ عِلْمٍ يُنْتَفَعُ بِهِ، أَوْ وَلَدٍ صَالِحٍ يَدْعُو لَهُ.] [رواه مسلم]

"İnsan öldüğü zaman, amelinin sevabı kesilir. Ancak (hayrın devamlı olması ve faydasının kesilmemesi sebebiyle) şu üç şeyin sevabı kesilmez: Sadaka-i Cârîye (müslümanların yararlanması için bir şeyi Allah rızâsı için vakfetmek gibi), faydalı ilim (insanlara Allah rızâsı için dînî ilimleri öğretmek veya bunun için kitap yazmak gibi), kendisine duâ eden hayırlı evlât (insan vefat ettikten sonra arkasında kendisine rahmet ve mağfiretle duâ eden birisini bıraktığı zaman, o evlâdın duâsı, yabancı bir kimsenin duâsından daha çok kabûle şayandır)." Müslim; hadis no:1631

Yine bu bacılarımız Mevlid-i Nebevî bayramında sabah saat ondan akşam üçe kadar "Estağfirullah", "Elhamdulillah" "Subhanallah", Allahu Ekber" ve Efendimiz Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-'e gizlice salât getirmek, sonra da Kur'an okumak sûretiyle kendilerini ibâdetle vermektedirler. Bazı bacılarımız de bugünde oruç tutmaktadırlar.

Bugünü zikredilen bu ibâdetlere tahsis etmek, bid'at sayılır mı?

Yine, bizden gücü yetenin, "Râbîta Duâsı" diye adlandırılan çok uzun bir duâyı seher vaktinde okuması ve bununla duâ etmesi istendi. Bu duâyaya başlarken önce Efendimiz Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-'e, onun taraftarlarına, diğer nebilere, mü'minlerin annelerine, kadın

sahâbilere, râşid halifelere, tâbiîne ve Allah'ın salih kulları evliyâyâ, her birinin adını anarak salât ve selâm getiriyoruz.

Bu isimleri anılan kimselerin cennette bizi tanıyacakları ve cennette bize seslenecekleri doğru mudur?

Bu yaptığımız şey bid'at mıdır? Ben bunun bid'at olduğunu hissediyorum. Bacılardan çoğu bu konuda bana karşı çıkıyorlar.

Ben bu konuda hatalı isem, Allah'tan azaba uğratılacak mıyım?

Ben doğru (hak üzere) isem, o bacılarımı nasıl iknâ edebilirim.

Bu konu beni çok strese sokmakta ve Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'in: "Dîne sokulan her yenilik bid'attır. Her bid'at da ateştedir" hadisini hatırladıkça keder ve üzüntüm artmaktadır.

Detaylı cevap

Allah'a hamd olsun.

Birincisi:

Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem-'in sahih sünnetinde Allah Teâlâ'nın kitabını okumak üzere toplanmanın fazîletleri hakkında pek çok hadis gelmiştir.

Müslümanın bu sevabı elde edebilmesi için Kur'an okumak üzere toplanmanın şer'î (İslâm'a uygun) olması gerekir. Kur'an okumak üzere şer'î toplanma şekillerinden birisi de Kur'anı karşılıklı okumak, tefsir etmek ve tilâvetini öğrenmek için toplanmaktır.

Yine şer'î toplanmanın şekillerinden birisi de, toplananlardan birisinin okuması, diğerlerin de okunan âyetleri tefekkür etmek ve düşünmek için dinlemeleridir.

Yukarıda zikredilen her iki şekil de Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem-'in sünnetinde gelmiştir.

Bu konuda detaylı bilgi için [\(22722\)](#) nolu sorunun cevabına bakabilirsiniz. Bu sorunun cevabında Kur'an okumak için toplanmanın hükmünün açıklaması vardır.

Kur'an okumak üzere toplananların her birisinin okuduğunun birer hatim sayılmasına gelince, bu doğru değildir. Çünkü toplananların her birisi Kur'an'ın hepsini hatmetmemiştir. Hatta okunan Kur'an'ı bile dinlememiştir. Aksine herkes Kur'an'dan bir bölüm (bir veya birkaç cüz) okumuştur. Ona da ancak Kur'an'dan okuduğu kadarının sevabı vardır.

İlmî Araştırmalar ve Dâimi Fetvâ Komisyonu âlimleri bu konuda şöyle demişlerdir:

"Herkesin Kur'an'dan bir cüz okuması için toplananlara Kur'an'dan cüzler dağıtılması, her birisi için Kur'an'ı hatmetmiş sayılmaz."[\[2\]](#)

İkincisi:

Kur'an okuduktan sonra topluca duâ etmek meşrû değildir. Kur'an kıraatından elde edilen ecrin sevabını, ölümlerden veya hayatta olanlardan birisine ulaştırması için duâ etmek de câiz değildir. Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem- ve ashâbından hiç kimse böyle bir şey yapmamıştır.

Değerli âlim Abdulaziz b. Baz'a -Allah ona rahmet etsin-:

"Anne ve babam için Kur'an-ı Kerim'i hatmetsem câiz midir? Bilindiği üzere anne ve babam okuma-yazma bilmiyorlar.

Okuma-yazma bilen birisine bu hatmin sevabını bağışlamak üzere Kur'an'ı hatmetmem câiz midir?

Sevabını birden fazla kimseye bağışlamak üzere Kur'an'ı hatmetmem de câiz midir?" diye sorulduğunda o şöyle cevap vermiştir:

"Allah'ın aziz kitabında veya Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'in pak sünnetinde veyahut da ashâbı kiram'dan, Kur'an-ı Kerim tilâvetinin sevabını anne ve babaya veya başkasına bağışlamanın meşrû olduğuna delâlet eden hiçbir şey gelmemiştir. Allah Teâlâ, ondan faydalanmak, istifâde etmek, anlamını düşünmek ve gereğince amel etmek için Kur'an tilâvetini meşrû kılmıştır.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

[كِتَابٌ أَنْزَلْنَاهُ إِلَيْكَ مُبَارَكٌ لِيَدَّبَّرُوا آيَاتِهِ وَلِيَتَذَكَّرَ أُولُو الْأَلْبَابِ] سورة ص الآية: 29

"Bu Kur'an, âyetlerini düşünsünler ve akıl sahipleri öğüt alsınlar diye sana indirdiğimiz mübârek bir kitaptır." [3]

Başka bir âyette şöyle buyurmuştur:

[إِنَّ هَذَا الْقُرْآنَ يَهْدِي لِلَّتِي هِيَ أَقْوَمٌ..] سورة الإسراء من الآية: 9

"Gerçekten bu Kur'an en doğru olan yola götürür." [4]

Allah Teâlâ yine şöyle buyurmuştur:

[قُلْ هُوَ لِلَّذِينَ آمَنُوا هُدًى وَشِفَاءً...] سورة فصلت الآية: 44 ...

"(Ey Nebi!) De ki: O (Kur'an) , îmân edenler için bir hidâyet ve bir şifadır." [5]

Nebimiz Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem- de bu konuda şöyle buyurmuştur:

[اِقْرءوا القرآنَ، فَإِنَّهُ يَأْتِي شَفِيعًا لِأَصْحَابِهِ.] رواه مسلم

"Kur'an okuyun. Zirâ o, (kıyâmet günü) sahibine (kendisini okuyana) şefaatçi olarak gelecektir." [6]

Başka bir hadiste şöyle buyurmuştur:

[يُؤْتَى بِالْقُرْآنِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَأَهْلِهِ الَّذِينَ كَانُوا يَعْمَلُونَ بِهِ تَقْدُمُهُ سُورَةُ الْبَقَرَةِ وَآلُ عِمْرَانَ، كَأَنَّهُمَا غَمَامَتَانِ وَأُغْيَاتَانِ أَوْفِرْقَانِ مِنْ طَيْرٍ صَوَافٍ تُحَاجَّانِ عَنْ صَاحِبَيْهِمَا.] رواه مسلم

"Kıyâmet günü Kur'an ve dünyada iken sahip çıkıp onunla amel edenler (mahşer yerine) getirilirler. Bu gelişte Bakara sûresi ile Âl-i İmran sûresi Kur'an'ın önünde yer alırlar. Bu iki sûre sanki iki bulut veya sahiplerini müdafaa etmek üzere saflar halinde iki kuş sürüsü gibidirler." [7]

Kur'an okumaktan maksat; yaşamayı ona göre düzenlemek, anlamını düşünmek, tilâvetiyle ibâdet etmek ve bol bol okumak için Kur'an indirilmiştir. Yoksa kıraatının sevabını ölümlere veya hayatta olanlara bağışlamak için inmemiştir. Kur'an tilâvetinin sevabını anne ve babaya veya başkasına bağışlamak konusunda sözüne itibar edilen hiçbir âlimin sözünden bir dayanağı yoktur.

Oysa Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

[مَنْ عَمِلَ عَمَلًا لَيْسَ عَلَيْهِ أَمْرُنَا فَهُوَ رَدٌّ.] رواه مسلم

"Her kim,işimiz (dînimiz) üzere olmayan bir amel işlerse, o işlediği amel reddolunmuştur (bâtıldır ve ona itibar edilmez)."[8]

Bazı ilim ehli, bu davranışın câiz olduğu görüşüne varmış ve şöyle demişlerdir:

"Kur'an tilâvetinin veya salih amellerden birisinin sevabını bağışlamakta dînen bir engel yoktur."

Sadakayı ve ölümlere veya hayatta olanlara duâ etmeyi buna kıyaslamışlardır. Fakat yukarıda zikredilen hadis ile bu anlamda gelen hadisler gereği bu konuda doğru olan, birinci görüştür. Şayet Kur'an tilâvetinin sevabını bağışlamak meşrû olsaydı, selefi salih bunu bizden önce yaparlardı.İbâdetlerde birisini diğerine kıyaslamak câiz değildir.Çünkü ibâdetler tevkîfidir. Yukarıda zikredilen hadis ile bu anlamdaki hadisler gereği, Allah -azze ve celle-'den veya elçisi Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-'in sünnetinden bir nas olmadıkça ibâdetler sâbit olmaz."[9]

Onların:

[إِذَا مَاتَ الْإِنْسَانُ انْقَطَعَ عَنْهُ عَمَلُهُ إِلَّا مِنْ ثَلَاثَةٍ: إِلَّا مِنْ صَدَقَةٍ جَارِيَةٍ، أَوْ عِلْمٍ يُنْتَفَعُ بِهِ، أَوْ وَلَدٍ صَالِحٍ يَدْعُو لَهُ.] رواه مسلم

"İnsan öldüğü zaman, amelinin sevabı kesilir. Ancak (hayrın devamlı olması ve faydasının kesilmemesi sebebiyle) şu üç şeyin sevabı kesilmez: Sadaka-i Cârîye (müslümanların yararlanması için bir şeyi Allah rızâsı için vakfetmek gibi), faydalı ilim (insanlara Allah rızâsı için dînî ilimleri öğretmek veya bunun için kitap yazmak gibi), kendisine duâ eden hayırlı evlât (insan vefat ettikten sonra arkasında kendisine rahmet ve mağfiretle duâ eden birisini bıraktığı zaman, o evlâdın duâsı, yabancı bir kimsenin duâsından daha çok kabûle şayandır)."[10]

Bu hadisi delil göstermelerine gelince, bu doğru değildir. Aksine bu hadisin anlamı iyi düşünüldüğünde okunan Kur'an'ın sevabını ölümlere bağışlamanın meşrû olmadığına delâlet eder.Çünkü Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem- hadiste: "...kendisine duâ eden hayırlı evlât" demiş, "kendisine Kur'an okuyan hayırlı evlât" dememiştir.

Üçüncüsü:

Salât ve selâm lafızlarını yazarken, sadece (s) harfi ve (s.a.v) harfleriyle yetinmemek gerekir. Bu kadar uzun soru yazan birisinin, "salât ve selâm" kelimelerini tam yazmaktan âciz olmaması gerekir.

Nitekim bu iki kelimeyi kısaltarak (s) veya (s.a.v) şeklinde yazmanın hükmünün açıklaması (47976) nolu sorunun cevabında geçmişti.

Dördüncüsü:

Mevlid-i Nebevî'yi kutlamak bir bid'attır. O günde Subhanallah ve Elhamdulillah diye tesbihatta bulunmak, itikafa girmek, Kur'an okumak ve oruç tutmak gibi belirli ibâdetleri bu kutlamaya tahsis etmek, bid'at olduğu için bunu yapanlar hiçbir sevap alamazlar. Çünkü bu ameller sahiplerine iâde olunur.

Nitekim Âişe'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- bu konuda şöyle buyurmuştur:

[مَنْ أَحَدَّثَ فِي أَمْرِنَا هَذَا مَا لَيْسَ مِنْهُ فَهُوَ رَدٌّ.] متفق عليه

"Her kim, bu işimizde (dînimizde) onda olmayan bir şeyi ona ihdâs eder (açık veya gizli Kur'an ve sünnette aslı olmayan bir şey getirir)se, o ihdâs ettiği şey, kendisine reddolunmuştur (yani o amel, sahibine iâde olunur)."[11]

Müslim'in rivâyetinde ise Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- bu konuda şöyle buyurmuştur:

[مَنْ عَمِلَ عَمَلًا لَيْسَ عَلَيْهِ أَمْرُنَا فَهُوَ رَدٌّ.] رواه مسلم

"Her kim, işimiz (dînimiz) üzere olmayan bir amel işlerse, o işlediği amel reddolunmuştur (bâtıldır ve ona itibar edilmez)."[12]

İmam Ebû Hafs Tâcuddîn Fâkihânî -Allah ona rahmet etsin- şöyle demiştir:

"Cemaatten bazı kimselerin -Allah onları mübârek kılsın-, Rebîul-Evvel ayında toplanıp yaptıkları ve adına mevlid dedikleri iş hakkında tekrar tekrar soru soruyorlar. Bu amelin dînde bir aslı ve esası var mıdır? Meselenin açıklanıp bu konudaki cevabın doyurucu olmasını istiyorlar.

Derim ki:

Başarı Allah'tandır. Bu doğum gününü kutlamakla ilgili olarak Kur'an ve sünnetten ne bir delil, ne de dînde bize örnek olan ve ilk müslümanların izledikleri şeylere sınıksız sarılan bu ümmetin âlimlerinden böyle bir şeyin nakledildiğini biliyorum. Aksine bu kutlama, işsiz-güçsüz ve nefislerinin hevâsına uyan yiyicilerin ihdâs ettiği şeylerdir."[\[13\]](#)

Değerli âlim Abdulaziz b. Baz -Allah ona rahmet etsin- bu konuda şöyle demiştir:

"Şayet Mevlid-i Nebevî gününü kutlamak meşrû olsaydı, Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem- bunu ümmetine açıklardı.Çünkü Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem- insanlar içerisinde en güzel nasihat eden kimseydi. Hakkında sustuğu bir şeyi açıklayacak hiçbir nebi de kendisinden sonra gelmeyecektir. Çünkü O, nebilerin sonuncusudur. Nitekim O, kendisini sevmek, şeriatına uymak, O'na salât ve selâm getirmek gibi Kur'an ve sünnette açıklanmış olan ümmeti üzerindeki hakları insanlara açıkça beyan etmiştir. Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem-, ümmeti kutlasınlar diye kendisinin doğum gününü kutlamanın meşrû bir iş olduğuna dâir onlara hiçbir şey zikretmemiştir. Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem- hayatı boyunca böyle bir şey yapmamıştır. Daha sonra insanlar içerisinde Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem-'i en çok seven ve başta râşid halifeler olmak üzere O'nun haklarını en iyi bilen sahâbe de bu günü kutlamamıştır. Onların ardından sahâbeye güzellekle tâbi olan tâbiîn ve etbâ'u't-tâbiîn gibi üç altın dönemden hiç kimse bu günü kutlamamıştır.

Siz zannedebilir misiniz? Sahâbe, tâbiîn ve etbâ'u't-tâbiîn, bütün bunlar, Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem-'in ümmeti üzerindeki hakkını gereği gibi bilemediler veya bu konuda hatalı ve kusurlu davrandılar da nihâyet bu üç altın dönemden sonra gelenler bu eksikliği açığa kavuşturup bu hakkı tamamladılar!!!

Sahâbenin ve onlara güzellekle tâbi olanların durumunu bilen akıl sahibi bir kimse böyle bir şeyi asla söyleyemez.

Ey okuyucu kardeş!

Mevlid-i Nebevî'yi kutlamanın, Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem-'in, ashâbı kiram'ın ve onlara tâbi olanların dönemlerinde bulunmadığını ve böyle bir şeyin o dönemde olmadığını bilersen, bu davranışın dînde sonradan çıkarılan bir bid'at olduğunu, bunu yapmanın veya onaylamanın veyahut da ona dâvet etmenin câiz olmadığını, aksine bunu reddetmek ve ondan sakındırmak gerektiğini yakînen öğrenmiş olursun."[\[14\]](#)

Beşincisi:

Bir kimsenin, kendi yanından bir duâ veya zikir icâd etmesi ve onu insanlar arasında yayması câiz değildir. "Râbîta Duâsı" diye adlandırılan duâ, bid'at bir duâdır.

Kendisine duâ eden kimsenin resmini hatırlayacakları, cennette onu tanıyacakları ve ona seslenecekleri, bütün bunlar, tasavvufçuların kuruntuları, hayalleri ve hurâfeleridir. Allah Teâlâ'nın dîninde bunların hiçbir aslı yoktur.

Müslümanın, sünneti bid'attan, doğruyu yanlıştan ayırt edebileceği dînin ölçüsü, gündüz gibi apaçıktır. O da şudur: İbâdetlerde aslolan, delil olmadıkça yasak olmasıdır. Buna göre meşrû olduğuna dâir Kur'an veya sahih sünnetten bir delil olmadıkça, Allah Teâlâ'ya yakınlaşabilmek için hiçbir ibâdet yapılamaz. Müslümanda aslolan, Kur'an ve sünnete ittibâdır, bid'at çıkarmak veya bid'ata uymak değildir. Bid'at da sahibine îade olunur. Allah Teâlâ bize bu dîni kâmil kılmış ve üzerimizdeki nimeti tamamlamıştır. Öyleyse kusurlu olmamızla beraber dîndeki sahih deliller sâbit olmasına rağmen bu gibi bid'atlara hayatımızda ne ihtiyaç olabilir ki?

Bu konuda detaylı açıklama için [\(6745\)](#) nolu soruların cevaplarına bakabilirsiniz.

Zikrettiğimiz şeylerin, bu bacılarımıza bid'atlarından vazgeçmeleri için yeterli olmasını ümit ederiz. Bacılarımıza, Allah Teâlâ'dan hakkıyla korkmalarını ve sünnete güzelce tâbi olmalarını tavsiye ederiz.

Bu bacılarımız, sahibi ne kadar gayret ve mal sarfetmiş olursa olsun, dînde sonradan çıkarılan hiçbir ibâdeti, Allah Teâlâ'nın kabul etmeyeceğini bilmelidirler.

Nitekim büyük sahâbi Abdullah b. Mes'ud -Allah ondan râzı olsun- bu konuda şöyle demiştir:

"Bir sünnette mutedil olmak, bir bid'atı işlemekten daha hayırlıdır."

Allah Teâlâ'dan, bu bacılarımızı rızâsına uygun amellere iletmesini dileriz.

Soruyu soran bacımıza da onlara güzel bir şekilde tebliğ yapmanızı, onların bid'atlarına iştirak etmemenizi ve bu tebliğ sırasında başınıza gelebilecek şeylere sabretmenizi tavsiye ederiz.

Allah Teâlâ en iyi bilendir.

---

[2] "İlmî Araştırmalar ve Dâimi Fetvâ Komisyonu Fetvâları", c: 2, s: 480

[3] Sâd Sûresi: 29

[4] İsrâ Sûresi: 9

[5] Fussilet Sûresi: 44

[6] Müslim

[7] Müslim

[8] Müslim, hadis no:1718

[9]"Mecmû' Fetâvâ İbn-i Baz", c: 8, s: 360-361.

[10] Müslim; hadis no:1631

[11] Buhârî, hadis no: 2550. Müslim, hadis no: 1718

[12] Müslim, hadis no:1718

[13] "Resâil fî Hukmi'l-İhtifâl bi'l-Mevlidi'nNebevî", c: 1, s: 8-9 vasıtasıyla "Risâletul-Mevrid fî Amelil-Mevlid"

[14] "Mecmû' Fetâvâ İbn-i Baz", c: 6, s: 318-319.